

Alla byråkraters fasa

Fritänkaren

alternativ oberoende kulturtidskrift

för litteratur, musik och film,

Nr. 22 Juni 1994.

Andra Årgångens nr. 8

Redaktör, stilistisk bearbetare och ansvarig utgivare: Christian Lanciai
Brev och bidrag mottages tacksamt, t.o.m. anonyma och pseudonyma.

Innehåll i detta nummer :

Den outhärdlige Fritänkaren (ledare)	2
Mikael Rosén och Zjirinovskij (några klargöranden)	2
Ur En lärares pro memoria (Anita Ahrens)	3
En dålig affär och reklam för Sverige (skatteturer)	4
Den rasande Robert Schumann	9
Fortsatt debatt om Baruch Goldstein	11
Samtal i Jerusalem, del 6	11
Liten kommentar till en läsares kommentar	13
Inter Rail '94	13
Film	14
Nya indiska turer, del 8	14
Ny svensk poesi från Finland (Ulf Söderhielm)	17
Några författare om Kina	18
En hälsning från Indien (Johannes B. Westerberg)	19

På beställning kan såväl tidigare nummer som enbart tidigare artiklar och följetongavsnitt erhållas. Utom inom Sverige distribueras tidskriften även till de flesta andra länder i Europa samt några i Asien och Amerika på svenska och (i mindre format) på engelska.

Göteborg den 1.6.1994.

Litterär annons

Fritänkarens redaktion har tillgång till opublicerat skönlitterärt material omfattande ett obegränsat antal noveller, ett obegränsat antal romaner, ett obegränsat antal dikter, ett obegränsat antal dramer från en till fem akter samt ett obegränsat antal litteraturhistoriska essayer från alla tider. Alla dessa litterära arbeten är värda publicering för bevarande och allmän kännedom, varför vi annonserar efter förlag som kan vara intresserade av utgivning. Våra olika författare har själva förgäves sökt efter förlag i 25, 15 eller något annat mindre antal år.

Svar till Fritänkaren.

Den outhärdlige Fritänkaren

Det har sagts, att vad som utmärker Fritänkaren framför andra tidskrifter och vad som samtidigt stöter somliga läsare är att den tar upp vad ingen annan tidskrift vågar ta upp. Vilken annan tidskrift vågar föra en öppen självmordsdebatt? Just sådana extremt känsliga debatter gör Fritänkaren till en stundvis olidligt spännande tidskrift, genom att den i sin psykologi vågar vara hur realistisk som helst. De under våren förda debatterna om poeten Henning Enedal (död genom självmord 40 år gammal), om Sveriges enda katolska tidskrifts antisemitism (en debatt som fortsätter nedan; se "Mikael Rosén och Zjirinovskij"), om svensk avundsjuka och samhällsröta (se detta nummers dokumentation av ett fall för skönstaxering) och om enskilda fall som Baruch Goldstein (debatten fortsätter) som kostat oss en arg prenumerationsuppsägning, manar till efterföljd.

Särskilt värdefull är därvidlag Fritänkarens direkta dialog med sina läsare. Vi vill uppmuntra till mera sådant, ju bättre kontakt vi har med våra läsare, desto bättre, ty denna dialog med läsaren är kanske Fritänkarens största styrka.

En enda reservation: det finns fall och traumata som inte ens Fritänkaren kan ta upp, åtminstone inte ännu, av integritetsskäl.

Mikael Rosén och Zjirinovskij

några klargöranden

Vad Fritänkaren vände sig emot i Mikael Roséns framhållande av att Zjirinovskij var jude var herr Roséns framhållande av detta som ytterligare ett argument mot det judiska. Fritänkaren har aldrig förnekat att Zjirinovskij kan ha haft en judisk far. Däremot har Zjirinovskij själv vid upprepade tillfällen förnekat allt personligt samröre med något som helst judiskt. Det enda vi vet att är sant angående Zjirinovskij är att han aldrig håller sig till sanningen, då allt han säger effektivt brukar motsägas av honom själv.

I sitt svar till Yngve Ulfhammer skriver Mikael Rosén bland annat följande: "Helst vill ADOREMUS undvika all polemik vad gäller Fritänkaren, men då denna ideligen sprider sitt gift framför allt över oss..." Därmed är Mikael Rosén inne i sitt etter-och-galla-humör igen. Han fortsätter: "Förhoppningsvis kommer C.L. att lägga ner sitt skötebarn" (alltså Fritänkaren) "och be oss om ursäkt." Om ursäkt för vad då? För att ha sagt sanningen? Vidare citerar Mikael Rosén tidigare artiklar av C.L. från 1988 och använder han dessa för att hävda att C.L. "*inte längre är katolik*" (enligt Adoremus nr 2 från 1988. Sedan dess har C.L. i Fritänkaren nummer 16 januari 1994 offentligt förklarat: "Trots en gränslös ekumenik i kanske extremaste laget kommer redaktören alltid att förbli den katolik som han föddes till genom sin italienske farfar Ferruccio Lanciai," vilket torde vara en aktuellare uppgift.) Faktum är att han aldrig övergav den katolska kyrkan fastän han 1988 diskuterade med dåvarande kyrkoherden John McCormack att göra det. Anledningen för C.L. till att eventuellt upphöra vara katolik var den katolska kyrkans kategoriska fördömande av alla tänkbara självmördare och dess hänvisande av dessa till helvetets evigt brinnande eld. John McCormack menade att kyrkan tänkt om på denna punkt och att han själv åtminstone gärna skulle ställa till med en Requiemmässa för en självmördare. Därför förblev C.L. katolik.

Hur ställer sig Mikael Rosén i denna fråga? Om han är konsekvent och håller sig till sina gamla påvar från medeltiden och deras utsagor måste han också kategoriskt fördöma och bannlysa alla självmördare utan undantag och hänvisa dem till helvetets evigt brinnande eld.

Lanciais "påhopp" på "Adoremus" bör också klargöras. I januari i år sände Mikael Rosén en insändare till "Fritänkaren" som publicerades och besvarades. Även Mikael Rosén publicerade sin egen insändare i sin egen tidning men inte svaret han fick fastän han fick det i god tid. Sedan dess har Mikael Rosén spytt etter och galla över Fritänkaren.

Beträffande herr Roséns antisemitiska hållning medger numera åtminstone Vatikanen (i motsats till herr Rosén) dess egen skuld i den "hemska blandning av religiös, social, ekonomisk, politisk och rasistisk fientlighet som lade en historisk grund för den dödens väg mot förintelse som de europeiska judarna tvingades gå."

Tyvärr brukar redaktionen för "Adoremus" alltid återsända all post från Fritänkaren oöppnad, vilket försvårar dialogen.

Ur en lärares pro memoria

"Beklagansvärt är, att dessa lärare inte har skapat så pass mycket samförstånd mellan sina elever och sig själva att de kan vända ryggen till. Lärarna blir vaktpersonal i stället för en bidragande faktor till harmoni.

Så länge du inte kan få individen att vilja uppfostra sig själv är du en misslyckad uppfostrare.

Flickorna är mera anpassningsbara till överhetens normer. Pojkarna har inför kamraterna en prestigeångest som visar sig i ett protestbehov inför de vuxna.

De har inte fått lära sig att gradera rösten. När de talar är det oftast med gälla, skrikiga och vulgära stämmor.

Ute i korridorerna springer ungdomar och väsnas alldeles förskräckligt. De är inte "mina". Jag skulle anse mig vara en bristfällig lärare om mina elever inte uppförde sig lika bra med andra som med mig.

Hade vi haft dubbeltimmar kunde eleverna och jag arbeta bättre. Precis när vi hade kommit i gång ringde klockan. De som arbetar långsamt hinner inte med. Systemet är djävulusiskt bra utstuderat. Det enda skolan behöver göra för att förtydliga sina intentioner i fall att någon hade sina tvivel är att säga: "Vad var det vi sade? Redan i andra klass kan vi se vem som inte är värd att investera i. Och dessa borde ha 'handfasta yrken' som vården, industrin och militären behöver. De som kan lära sig att skriva och räkna och läsa utan att de stört läraren har visat att de är ämnade till att styra de andra och därmed bli systemets herrar. Det sörjer vi för med diskretion och effektivitet. Så länge som skolan är Sveriges heliga orörbara ko kan vi mata marknaden med okvalificerad och obildad arbetskraft. Tillsammans med pratglada och handlingslösa politiker och en infiltrerad kyrka kan vi bibehålla samhällets maktstruktur med dess klasskillnader. Facken ser till att vi slipper ta personligt ansvar för våra handlingar. Och självkritikens röst hinner vi inte lyssna på, när vi med jäkt och stress och dålig lön offrar vår dyrbara tid för att bibringa andras ungar kunskaper och vett som ingen uppskattar."

I matboden bredvid skolan klagar personalen på hur vissa av skolans elever uppför sig. Ord som "hora" alternativt "djävla fitta" och "bögfän" osv. är tillmälen de använder mot den anställda.

Jag har systematiskt gått igenom ett flertal runda ord, deras ursprung och riktiga användning. Därmed förlorade orden sin laddning. Det är mycket svårt att smäda någon när man vet ordens etymologiska innebörd."

- Anita Ahrens.

En läsare har anmärkt på artikeln "Vanlig svensk avundsjuka" (i nr 20) och dess dåliga samhällsmoral, som enligt andra läsare ställer redaktören i en närmast asocial dager. Inte kan man ju klaga på att man ska betala sina skatter?

Kära hederliga skattebetalare och -moralister, här är en kaka inkom för er: en gammal klassiker från 1988:

En dålig affär och reklam för Sverige

en exakt redogörelse för ett sjuårigt skönstaxeringsfall

(av Johannes B. Westerberg på grundval av autentiskt material.)

Vederbörande, en musiker, deklarerar första gången 1973 en inkomst på 2400 kronor och deklarerar sedan hederligt varje år så gott han kan.

1974 lämnar han sitt föräldrahem, lever omodernt och förtjänar det året 2400 kronor och deklarerar sedan hederligt varje år så gott han kan.

1975 förtjänar han 2400 kronor på 3 pianoelever samt studiebidrag.

1976 förtjänar han 2400 kronor på 3 pianoelever samt studiebidrag.

1977 får han en fast organisttjänst i en kristen församling, var han i fast lön får 600 kronor i månaden. För tjänstens skull släpper han sina elever. Årsinkomst: 6000 kronor.

1978 får han i juni efter 15 månaders tjänst avsked på grått papper till följd av regimkritik och lever för resten av året på arbetslöshetsbidrag och besparingar. Årsinkomst: 6000 kronor.

Januari 1979: Process med en huligan, som överbevisas om att vara skyldig vederbörande 6000 kronor efter att ha slagit sönder dennes lägenhet, vilket han betalar till fullo innan han beger sig till Canada efter ett och ett halvt år.

1979 har vederbörande fyra elever, börjar åter studera och börjar stämma pianon. Han stämmer dock högst ogärna då han är utbildad och saknar en pianoteknikers kunskaper. Årsinkomst: 6000 kronor.

1980 fortsätter han med detta, har sju elever som han för det mesta äter hemma hos och stämmer pianon när nöden faller på. Han bor alltjämt omodernt utan vare sig varmvatten, centralvärme eller toalett inomhus, och årets sammanlagda boendekostnad uppgår till 4200 kronor. Han tar ett nytt studielån som han sätter in på banken, och hans studieskulder uppgår därmed enligt Centrala Studiestödsnämndens skuldbesked till 17,000 kronor, av vilka han endast har förbrukat 6000. Taxerad årsinkomst: 6000 kronor.

1981 får han en ny organisttjänst i en ny församling. Fast månadslön: 666:65 kronor. För tjänstens skull släpper han några elever och avvecklar han stämningsverksamheten nästan helt. Årsinkomst: 10,000 kronor.

På hösten blir han, bara för att taxeringsmyndigheterna inte tror på hans inkomstuppgifter, godtyckligt skönstaxerad för år 1980 till 15,000 kronor. Han överklagar.

1982: Årsinkomst med organisttjänst samt ny tjänst i Medborgarskolans regi med 60 kronor per timme (2 timmar i veckan): 12800 kronor.

1983, april. Vederbörande får ett stipendium från Konstnärdsnämnden på 10,000 kronor och kan därigenom flytta till sin första bostad på nio år som har "lägsta godtagbara standard".

Maj. Skönstaxeringsärendet för år 1980 kommer efter ett och ett halvt år upp i Länsrätten. Eftersom vederbörande med stipendiet i bakfickan menar sig ha råd att vara generös och visa god vilja föreslår han att skönstaxeringen bestäms till högst 8000 kronor, vilket avvisas utan att ens beaktas. I Länsrätten sitter den anklagade utan försvarare mot en åklagare till taxeringsintendent, en arg domare och ett antal tigande stenansikten till nämndemän. Taxeringsintendenten, som, då den anklagade saknar försvarsadvokat, är skyldig att uppträda såväl till den anklagades försvar som till ifrågasättandet av hans sak, påpekar en obalans i vederbörandes deklaration uppstigande till 4000 kronor, som vederbörande förklarar med den återbetalda skulden från huliganen. Trots detta fastställer Länsrätten skönstaxeringen på grundval av att vederbörande ej fört anteckningar över sina inkomster under 1980. Taxeringsintendenten fäller honom utan att ta hans försvar i beaktande och utan att äga bevis för hans skuld. Den dömde överklagar, emedan han aldrig förr i sitt liv hört att man måste föra bok över sina inkomster hur små de än är.

Man kan här fråga sig varför taxeringsintendent Anna-Stina Nilsson genomdriver fällandet av vederbörande, då det är så små pengar det är frågan om. En sådan process kan inte löna sig för staten, då blotta kostnaden för pappersexercisen och målet hittills redan överstiger vad taxeringsintendenten kan få ut av vederbörande. Man kan endast förklara det med den motivationen från hennes sida att hon som statsanställd måste bevisa att staten och dess system är ofelbart: eftersom individen har kommit i kläm måste det vara han som har fel. Kanske hon dessutom är besluten att ge denna speciella individ en läxa.

Augusti. Taxeringsintendenten bestrider hans besvär och påyrkar därigenom att myndigheterna framhårdar i sin linje att vidhålla skönstaxeringen av en individ som bevisligen levde under existensminimum, (till och med skönstaxeringsbeloppet 15,000 understiger existensminimum för 1980,) att vägra tro på hans upprepade inkomstuppgifter och att fortsätta döma honom för blotta misstanken utan att kunna bevisa hans skuld.

Vederbörande vänder sig till en advokat, som avger det betänkandet att han tyvärr inte kan ta sig an fallet emedan han inte klarar av sina egna skatter.

10.9.1983. Vederbörande får i födelsedagspresent en indrivning från kronofogdemyndigheten på 6046 kronor. Han begär anstånd med betalningen.

En ny advokat kontaktas i Stockholm.

30.9. Kammarrätten upprepar Länsrättens dom efter att enbart ha rådfrågat vederbörandes åklagare till taxeringsintendent.

Vederbörande överklagar till Regeringsrätten.

17.10. Anstånd med betalning beviljas inte genom taxeringsintendentens försorg. Vederbörande överklagar.

9.11. Överklagandet avslås av Länsstyrelsen enbart på grund av samma taxeringsintendent som anklagat och fällt vederbörande både i Länsrätten och Kammarrätten. Att svaranden överklagat till Regeringsrätten tages ingen hänsyn till. Detta Länsstyrelsens beslut går ej att överklaga.

11.11. Hellre än att finna sig i hutlös orättvisa vidtar vederbörande den förtvivlade åtgärden att tömma sina bankkonton och använda återstoden av sitt vårstipendium (6046 kr) till att återbetala sina samtliga studieskulder från 70-talet (17,037 kronor enligt Centrala Studiestödsnämndens skuldbesked) och gör sig därigenom helt utan pengar då han inte vill vara skyldig den svenska staten ett öre. Han tar hellre detta steg än att han låter kronofogden röra sitt stipendium. Hellre än att han låter staten rubba sin ekonomi tar han själv livet av den.

Här kan man fråga sig varför vederbörande i stället för att betala sina studieskulder inte sätter sina sparade pengar i bankfack, var de skulle vara väl skyddade mot all statlig insyn. Enda förklaringen är, att betalandet av sina studieskulder är under omständigheterna det enda sättet för honom att bevisa vilken fullständigt hederlig mänska han är.

13.11. Det visar sig att Centrala Studiestödsnämnden begått ett misstag: den har sedan tre år tillbaka i sitt skuldbesked till vederbörande ej tagit med ena hälften av hans studielån från 1980, vilket betyder att hans studieskuld i själva verket har varit 23,000 kronor och att han av dessa studiemedel har förbrukat 12,000 kronor i stället för bara 6000. Därmed är den obalans i hans deklaration som utgjort hela anklagelsen mot honom och som han fälldes för i Länsrätten återställd och hans oskuld bevisad. Detta bevis meddelas såväl taxeringsintendenten som Regeringsrätten utan svar från någotdera hållet.

19.11. Kronofogden beslagtar vederbörandes skatteåterbäring för år 1982 på 851 kr.

20.12. Då fortfarande ingenting hörs från Regeringsrätten skriver vederbörande ett brev till kronofogden vari han utförligt redogör för sitt fall och bevisar sin oskuld och ber honom handla förnuftigt och avskriva fallet, då vederbörande ändå inte äger någonting av ekonomiskt värde.

Midvinter. Advokaten i Stockholm låter meddela att han på grund av skattebyråkratin tyvärr inte tror att det kan löna sig att göra någonting i vederbörandes fall. Därmed har två advokater nekat till att tillmötesgå vederbörandes vädjan om rättshjälp.

4.1.1984. Kronofogden meddelar att han trots bevisad oskuld inte kan avskriva fallet.

26.1. Vederbörande kallas till förhör hos Kronofogden. Han får göra en förteckning på allt vad han äger och även uppge sina bankkonton, vilket alltsammans uppgår till ett realistiskt värde av 500 kronor. Därmed är hans ekonomi helt underställd myndigheternas kontroll: han kan inte mer sätta in något på banken utan att riskera att kronofogden tar det, och så kommer det att vara tills Regeringsrätten bekräftar hans oskuld.

Men Regeringsrätten, får han veta, omprövar endast 5% av alla fall som kommer in.

Februari. Vederbörande deklarerar en rekordinkomst på 17,770 kronor, tillskriver Justitiekanslern och ber denne ingripa i affären. Denne svarar negativt då han inte kan se att någon skattemyndighet skulle ha brutit mot någon paragraf.

5.6. Brev från Finansdepartementet, som låter meddela, att "en skönstaxering kan aktualiseras genom att det överskott som enligt deklarationen finns kvar för att bestrida levnadskostnaderna understiger existensminimum." Vederbörande svarar, att en individ som lever under existensminimum i så fall inte har en chans, eftersom systemet tydligen då är sådant, att det att man lever under existensminimum måste föranleda skönstaxering. Att Finansdepartementskanslisten senare tar tillbaka sin skriftliga utsaga hjälper inte att hon en gång gjort sig skyldig till den.

2.8. Då ingenting vidare har hörts vare sig från Regeringsrätten, Finansdepartementet eller någon annan statsinstitution vänder sig vederbörande till Socialbyrån och ansöker om socialbidrag för första gången i sitt liv, emedan han därtill är nödd och tvungen.

17.11. Kronofogden beslagtar vederbörandes skatteåterbäring för år 1983 på 181 kr.

7.5.1985. Efter ett och ett halvt år äntligt besked från Regeringsrätten, som dock är negativt: vederbörande får inget provningstillstånd, varvid Kammarrättens dom står fast.

September. Vederbörandes första skönstaxerare, hans enda taxeringsintendent, Regeringsrätten och Justitiekanslern JO-anmäles för deras ignorering av vederbörandes bevisade oskuld.

JO Per-Erik Nilsson svarar med att rekommendera ett Extra Ordinarie besvär till Regeringsrätten.

Januari 1986. Regeringsrättens svar på vederbörandes Extra Ordinarie besvär är att ta upp ärendet till behandling. Resultatet blir att taxeringsintendenten nödgas erkänna vederbörandes oskuld men ej utan förbehållanden: för att hålla åklagarmasken kräver hon att vederbörandes eget förslag på 8000 som årsinkomst nu tas på allvar fastän det så bryskt avvisades i maj 1983 i Länsrätten och fastän det är fullständigt klart att det från början aldrig hade blivit någon skönstaxering om Centrala Studiestödsnämndens misstag från början varit känt. Dessutom saknar vederbörande nu fullkomligt de resurser han ännu ägde i maj 1983, som var grunden för hans generösa förslag. I sitt svar till taxeringsintendenten påpekar vederbörande att taxeringsintendenten kunde ha tagit tillbaka skönstaxeringen på 15,000 redan två år tidigare när hon av vederbörande blev informerad om Studiestödsnämndens misstag i november 1983.

3.5. Vederbörande tvingas av hälsoskäl lämna sin organisttjänst emedan han alltsedan hösten 1984 har haft ständigt tätare återkommande magsårsproblem. Hans slutlön är 1500 i månaden.

11.6. Regeringsrätten fastställer vederbörande årsinkomst för 1980 till 8000 utan att beakta taxeringsintendentens avsiktliga eller oavsiktliga vägran att hjälpa vederbörande till rättvisa under de två år som gått efter uppdragandet av studiemedelsmisstaget förrän hon tvingats därtill av regeringsrätten.

24.9. Som resultat av Regeringsrättens dom anmodas vederbörande att betala 2032 kr i restskatt. Att han är arbetslös och fortfarande lever på socialbidrag utom ersättning från arbetslöshetskassan, vilket åtminstone täcker existensminimum, tages ingen hänsyn till. Att han för en stipulerad inkomst på 8000 kronor 1980, vilket då var 10,000 kronor under existensminimum, sex år senare skall nödgas betala 2032 kronor i restskatt vågar nu inte ens JO Per-Erik Nilsson längre rekommendera någon åtgärd emot.

12.12. Kronofogden beslagtar vederbörandes skatteåterbäring för år 1985 på 277 kr.

Våren 1987. Inför JK och JO anklagar vederbörande sin taxeringsintendent för justitiemord på följande grunder: hon har från början yrkat på fällande dom för vederbörande trots bristande bevis, därmed har hon fullständigt skjutit i sank vederbörandes ekonomi, så att han sedan augusti 1984 givit upp ekonomiskt och nödgats leva på socialbidrag, och när han slutligen bevisat sig oskyldig har hon ändå sett till att han ej blivit friad i Regeringsrätten, och alltsammans (processkostnader plus alltjämt stigande socialbidrag) får bekostas av skattebetalarna. Detta belopp torde tills vidare uppgå till cirka 500,000 kronor för genomdrivandet av en skönstaxering sex år tidigare mot en arbetslös musiker som levde under existensminimum.

JO Per-Erik Nilsson vill inte göra något åt saken, och därefter tvingas denne chefs-JO genom andra omständigheter avgå.

Juli 1987. Efter JO Per-Erik Nilssons avgång tillskriver vederbörande JO på nytt. JO svarar, att eftersom Per-Erik Nilsson lagt ärendet till handlingarna tänker de låta det ligga där.

1.9. I sitt andra utlåtande låter JK meddela att vederbörandes fall inte föranleder någon åtgärd från JK:s sida.

Därmed är loppet formellt kört, som Olof Palme i ett brev menade redan hösten 1985. Med att lyckas bestämma vederbörandes domar i Länsrätten, Kammarrätten och Regeringsrätten har ifrågavarande taxeringsintendent med sina hänsynslösa

förföljelsemetoder fullständigt lyckats krossa vederbörandes ekonomi så att denne inte längre ser någon annan väg ut ur sitt mer än treåriga beroende av socialen än att ansöka hos Försäkringskassan om förtidspension, då han som tonsättare har en alltför smalspårig utbildning för att någonsin mer kunna leva på sitt arbete, vilket han dock kunde ända fram till dess att han blev skönstaxerad.

Jul 1987. Kronofogden beslagtar vederbörande skatteåterbäring för år 1986 på 604 kr.

Sommaren 1988. En sista gång vädjas till JO och JK om resning och rättvisa. JO svarar med att än en gång lägga ärendet till handlingarna och JK med att än en gång slingra sig ifrån det.

Det bör tilläggas, att under loppet av denna nu sjuåriga process har den först och främst ansvariga taxeringsintendenten Anna-Stina Nilsson avancerat från taxeringsintendent till Skattechef för länsstyrelsen av Göteborgs och Bohus län.

Allmän slutledning: De enda som i någon mån agerat anständigt i denna affär är Kronofogden och Per-Erik Nilsson. Affären bevisar att Sverige inte är något rättssamhälle, att det system som Anna-Stina Nilsson representerar är genomruttet då vem som helst kan råka ut för samma sak som musikern utan att någonsin få någon chans till rättelse, och att detta systems rutenhet rättfärdigar skattesmitning. De fem års ekonomiska förödmjukelser med magsår, påtvingat avsked från en organisttjänst till följd därav och fyra års tiggande hos nedlåtande socialmyndigheter kan aldrig gottgöras, och Anna-Stina Nilsson torde aldrig själv på något sätt ens få någon form av åthutelse för detta.

Denna litanian skrev Johannes 1988 i augusti under vårt första samarbetsår på grundval av tidigare litanior. Det enda som är hans i texten är egentligen de personliga bedömningarna. Självt är han sedan 1992 utom räckhåll för svensk lagstiftning då han befinner sig på obestämd ort i Himalaya och dessutom inte är svensk medborgare.

Fenomenet är emellertid vanligare än man tror fast man ogärna känns vid det om man inte tvingas till det genom att själv bli offer. Även om det är mindre vanligt idag att man skönstaxeras för att man lever under existensminimum så är principen alltför i bruk och unik för Sverige, att om myndigheterna en gång får grepp om ett lillfinger av tvetydighet hos en medborgare, så mal sedan apparaten obönhörligt den medborgaren under årtal till köttkvarnsavfall som sedan skrotas genom bidrag och förtidspension. Sådana som genom ett misstag eller en bagatell fastnat i den offentliga sektorns tröskmaskin och automatiskt malts ner till en avlagd slaggprodukt är sedan för alltid stämplade som samhällsnyttiga parias och utgör en särskild kast för sig som ständigt växer.

"En dålig affär och reklam för Sverige" skickades på sin tid omkring till politiker och tidningar. "Sunt förnuft" publicerade den i sammandrag, och en politiker hade faktiskt roligt åt det hela. Det var Olof Johansson.

Efter augusti 1988 hände det inte så mycket mer i processen. Ytterligare några skatteåterbäringar beslagtogs av kronofogden, och musikern fick efter turer hos läkare, röntgen och psykiatriker sin förtidspension. Det blev 100,000 kronor retroaktivt, men Socialförvaltningen krävde 110,000 därav för utbetalda socialbidrag. Därmed inleddes nya turer i dansen.

Den rasande Robert Schumann.

1848 var Franz Liszt i slutet av sin glansperiod. Han hade just förskjutit sin älskarinna Marie d'Agoult och mer eller mindre övergivit sina tre barn med henne och ägnade sig mer och mer åt att arrangera kända orkesterverk, som Beethovensymfonier, operauvertyrer och till och med arior och violinstycken, för piano på sitt praktfullt virtuosa sätt till den stora publikens och damernas utomordentliga förtjusning, i stället för att komponera. Clara Schumann hade aldrig kunnat med Franz Liszt, som hon betecknade som en oseriös publikflirtare, och även Robert Schumann hade med åren mer och mer avlägsnat sig från Liszt. Detta år var Schumann ännu i Dresden under sin mest produktiva period och på höjden av sin karriär och alltjämt god vän med alla och i synnerhet med kolleger som Liszt och Wagner. Mendelssohn hade plötsligt gått bort året innan (efter sin lika hastigt avlidna komponerande och älskade syster Fanny), och detta var väl den enda skuggan över Schumanns liv, när Liszt var gäst hos honom i Dresden tillsammans med Wagner. Liszt var bjuden på middag hos dem tillsammans med andra prominenta gäster och kom två timmar för sent men lagom till att få höra Schumanns nya pianotrio. Liszt tyckte om den men anmärkte på att den följande pianokvintetten var alltför Leipzig-aktig. Detta var en gliring mot den avlidne Mendelssohn, Schumanns bästa vän, som ombesörjt musiklivet i Leipzig, men Schumann sade ingenting.

Sedan tog Liszt över pianot och dominerade hela tillställningen så att flera gick ut, och han blev alltmera vräkig och odräglig. Utan att ge akt på sig själv gjorde han sig skyldig till en ny nedlåtande anmärkning mot Mendelssohn, och då var det klippt. Schumann flög på honom, grep sin gäst om axeln och bad honom hålla käften. "Vem tror du att du är som kan tala så illa om Mendelssohn?" utbrast han upprörd och lämnade rummet och sina gäster i en pinsam situation. Liszt sade till Clara: "Säg till din make att det finns bara en person i världen som jag kan acceptera sådana ord ifrån."

Det var brytningen mellan Schumann å ena sidan och Liszt med Wagner å den andra. "Vilken omöjlig människa!" sade Wagner om Schumann.

Vi ser här Schumann i hela sin underbara nitiskhet för musikens helgd. Ingen kompositör var så extatiskt lycklig i sin hängivelse åt musiken som Schumann. Vi hör detta i Rhensymfonin och i D-moll-symfonin, i pianokonserten i A-moll, i hans oöverträffbart granna pianostycken och i många andra av hans verk. För Schumann var musiken den yttersta idealismen som han hängav sig åt helt och hållet, liksom för Beethoven och Schubert. Ingen sörjde så bittert över Schuberts död som Robert Schumann, som väl var den som mest omedelbart tog över Schuberts mantel, liksom denne övertagit den från Beethoven.

Men denna extatiska nästan frenetiska hängivenhet åt musikens skönhet och frihet hade en baksida. Hela Schumanns liv var en enda korsväg av lidanden och sjukdomar. Han fick malaria som tjugooåring, och det var sannolikt denna sjukdom som förstörde hans hälsa från början. Hans sjukdomshistoria är så omfattande och så mångfacetterad att ingen läkare eller psykiatriker någonsin blivit helt klok på den. Klart är att han knappast hade syfilis och att han knappast var homosexuell annat än i platonisk bemärkelse. Han levde periodvis samman med likasinnade män, precis som Schubert, och umgicks liksom denne även med lösaktiga kvinnor, men någon direkt homosexualitet var aldrig etablerad. Med sin fru Clara fick han åtta barn under ett fjortonårigt äktenskap, och han bedrog henne aldrig.

Som bevis för hans homosexualitet har anförts hans böjelse för Johannes Brahms. Som denna relation var utomordentligt betydelsefull för alla tre och hela musikhistorien och dessutom sammanfaller med Schumanns sammanbrott måste den belysas närmare.

När den unge Brahms kom till Schumanns för första gången den 30 september 1853 som tjugooåring var Robert Schumann redan färdig. Han hade avslutat sitt Requiem opus 148 i maj och hade sedan knappast komponerat något mera. Under drygt 20 år av intensivt komponerande av pianoverk, kammarmusik, konserter, oratorium, opera och symfonier, samtidigt som han bedrivit en glödande journalistverksamhet och varit verksam som dirigent, samtidigt som han försörjt en hustru med en familj om åtta barn, samtidigt som han lidit av en oupphörligt kollapsande hälsa, hade han fullkomligt bränt ut sig själv. När Brahms och violinisten Joachim kom in i hans liv fanns det ingenting kvar av det utom överansträngning. Allt vad Schumann behövde var någon att kunna lyfta av sin mantel på. Det var då Brahms uppträdde i just det rätta ögonblicket. Liszt och Wagner hade gjort bort sig och var inte att lita på i Schumanns ögon, men Brahms visade en förvånansvärd mogenhet för sin ålder parad med en nästan överdriven självkritik. Schumann såg genast att han hade funnit sin man och gav honom allt, sitt fulla förtroende, sin familj, sin hustru och sin skaparande, som sålunda från Beethoven och Schubert Schumann testamenterade vidare åt Brahms.

Schumanns slutliga tragedi var att hans självmord misslyckades. Han visste att han var slut, han orkade inte ens älska sin hustru längre, och i stället för att få ett snabbt slut på vraket lyckades han bli uppdragen ur Rhen av några fiskare, varpå han hoppade i floden igen. Han räddades med våld. Han bad själv om att få bli placerad på sjukhus, han trodde att han där kunde bli sig själv igen men misstog sig. I hela sitt liv hade han dessutom själv undergrävt sin hälsa genom flitigt och ofta överdrivet alkoholmissbruk, och på sjukhuset laddades han med morfin. Efter en tid beslöt han att helt enkelt svälta sig själv till döds, och trots tvångsmatning lyckades han - efter två år.

Av hans barn klarade sig sönerna sämst. En dog som spädbarn, en annan blev efterbliven och fick leva på sjukhus från tjugooårsåldern tills han blev 51, Ferdinand blev morfinist och dog vid 41 års ålder, och den yngsta, Felix, uppkallad efter Mendelssohn, dog 24 år gammal av lungtuberkulos.

Tre av döttrarna levde däremot länge, och två av dem blev pianister och pianolärare som sin mor, även om de aldrig gifte sig. Den tredje, Elise, gifte sig och fick barn och flyttade till Amerika. Den fjärde dottern Julie dog av lungtuberkulos vid 27 år efter att ha gift sig.

Ansvar för barnens olyckor har ibland pådyvlats Clara Schumann, hennes hårda uppfostringsmetoder och hennes omänskliga känslökyla, framför allt i Eva Weissweilers bok om henne, där hon framställs som en monstros satmara. Det är lätt att anklaga avlidna som inte kan försvara sig. Att Clara inte besökte sin man på sjukhuset förrän strax innan han dog, och att hon aldrig besökte sin sinnessjuka son på dennes sjukhus jämte några dokumenterade attityder är väl det enda belägget för en sådan syn på henne.

Vad hon i själva verket inte visade var sitt lidande. Under sitt romantiska äktenskap med den tio år äldre Robert fick hon på så nära håll som möjligt gradvis se hur han gick under. Om någon fick delta i hans tragedi så var det hon. Och hans tragedi som musiker var den totalaste tänkbara. Under deras näst sista resa tillsammans till Holland vintern 1853-54 fick hon konserterna en del, och Robert var med men bara som en skugga av sitt forna jag. Han var så passiv och intetsägande som människa, att en vänlig publikmedlem vid en konsert med Clara vände sig till hennes tyste make och frågade: "Är ni också musikalisk, herr Schumann?" Robert svarade inte på denna den kanske ohyggligaste förödmjukelse som någon betydande kompositör i musikhistorien utsatts för, om än den var omedveten och oavsiktlig. Vi ser här den grannaste, friaste och mest jublande av alla musikens skaparandar i den

djupaste tänkbara andliga förnedring med hela sin lågande initiativkraft fullständigt bruten. En dryg månad senare hoppade han i det isiga Rhen.

Clara kan inte belastas för sin mans tragedi, som barnen delvis ärvde. Hon må ha varit hård och kall som moder, men hon var inte skyldig till sin egen hårda uppfostran som pianist. Efter sin makes död uppträdde hon alltid i svart. Om hon inte kunde uttrycka sin sorg så kunde hon åtminstone dölja den.

Schumann är ett undantag. Musiker förbränner sig inte så lätt. I regel fungerar det tvärtom, så att musiken blir deras livselixir, som ständigt ingjuter dem med nya krafter, som gör att de aldrig tar slut, som t.ex. Verdi, Toscanini, Rubinstein, César Franck, Stravinskij och Richard Strauss. I själva verket är självförbrännarna bland musikerna relativt få. Det är Mozart, Schumann, Tjajkovskij, Musorgskij, Hugo Wolf, Mahler och kanske några till, men de flesta som dött unga har gjort det av helt naturliga skäl, som i fallen Schubert, Mendelssohn och Chopin. Som Beethoven så riktigt påpekade är musiken en livskraft i sig som transcenderar alla andra konststarters skaparkrafter genom att den är mera andlig. Örat är känsligare än några andra kroppsliga sinnen, och det som man hör går en djupare till sinnes än vad man ser eller läser eller smakar eller luktar. Därför är det också så oerhört ovanligt och svårt för musiker att lägga av, musiken blir i regel ett andligt narkotikum som skapar ett andligt beroende av betydligt högre art och kvalitet än några fysiska beroenden. Musik har en förmåga att inge själen hälsa, vilket ingen annan konststart kan tävla med den om och ingen vetenskap heller.

Därför lär även Fritänkaren fortsätta vara musikalisk och inte kunna lägga av därmed.

Fortsatt debatt om Baruch Goldstein

Vi har nämnt den arga prenumeranten som undanbad sig Fritänkaren i fortsättningen efter senaste nummers artikel om sagde läkare. Vi har bl.a. svarat följande:

"Beträffande den explosionsutlösande artikeln medger vi att ämnet är kontroversiellt, varför det är desto viktigare att man försöker förstå det och gå till botten med det, precis liksom nazismen inte kan förstås om man inte känner till bakgrunden av det första världskriget. Artikeln var inte något försvar för massmördaren utan en kritik av massmedia."

För övrigt har även en massmördare rätt till en advokat.

Vi fortsätter gärna debatten.

Samtal i Jerusalem, del 6.

Söndagen (30.1) gick åt till en galileisk utflykt på egen hand först av allt till Haifa. Israels tredje stad är en angenäm hamnstad, Israels största, och var länge den första kontakt med Israels fastland som immigranter och flyktingar fick. Jag besökte Haifa av tre anledningar. Den viktigaste var den Skandinaviska Sjömanskyrkan, som min morbror hittat till för 40 år sedan (1954) som slutmål på sin första längre resa. Hans vandringar slutade tyvärr i Canada vid 33 års ålder under aldrig ordentligt utredda omständigheter tre år efter Haifabesöket. Det var sällsamt att fullt medvetet vandra i Leif Westerbergs fotspår och omedelbart hitta rätt till det helt vanliga huset med fyra nordiska vimplar utanför, det enda man kunde känna igen en skandinavisk sjömanskyrka på. (Nu tror väl alla läsare att Fritänkarens medarbetare Johannes B. Westerberg måste vara släkt med denne Leif I. Westerberg, men det är inte alls säkert. Westerberg är ett lika vanligt svenskt namn i Finland som i Sverige, och på

Sandudds rysk-ortodoxa kyrkogård i Helsingfors ligger det exempelvis en Georg Westerberg med namnet inristat högst uppe till vänster på en för övrigt alldeles blank stor gravsten med plats för många namn, och ingen i vår släkt har någon aning om vem denne ortodoxe Georg Westerberg kan ha varit.) Denna sjömanskyrka förestås av en norsk familj som drivit den i alla år, familjens präst avled för bara några år sedan, men hans dotter är också teolog och fortsätter verksamheten. Det är naturligtvis mest norrmän som kommer hit men även aktningvärt många finländare och tyskar förutom svenskar och danskar. Familjen publicerar även en tidskrift på norska och tyska som heter "Israels röst" som utkommer minst varje månad. Vi hade alltså mycket gemensamt.

Min högsta önskan hade varit att få finna min morbrors minne i en gästbok från 1954, men tyvärr fanns inte husets gästböcker från före 1958 tillgängliga. Vi hade dock en gemytlig samtalsstund över en kopp kaffe, och jag kände mig mycket varmt välkommen i detta vänliga och anrika hus, en intressant nordisk koloni med starka israeliska rötter.

Därifrån begav jag mig upp till Bahai-helgedomen högre uppåt berget Karmel, men denna var tyvärr stängd för dagen - den har bara öppet från 9 till 12. Bahai är den intressantaste och mest konstruktiva rörelsen inom islam. De eftersträvar en förenad fredlig värld med bara en Gud och en religion som innefattar alla, och de är pacifister. Därför har de hårt förföljts av islam. Helgedomen i Haifa med universitet och seminarium utgör Bahairörelsens centrum för hela sin världsverksamhet. Det är i år 150 år sedan den grundades.

Bussen krånglade sig längs krokiga vägar uppför Galiléen till Nasaret, som tyckte kröna hela landskapet med äran av att ha fått utgöra Jesu bakgrundsmiljö och barndomsstad. Bebådelsekyrkan stod som en bröllopskrokan mitt i staden och utmärkte på detta imposanta sätt den ödmjuka jungfrun Marias resignerade undergivenhet inför Gabriels omtumlande besök med dess oöverskådliga konsekvenser för hela mänskligheten.

Därifrån krånglade sig vägen vidare till Kana, platsen för Jesu första underverk och det enda bröllop som tycks ha förekommit med honom närvarande, och vidare uppför och nedför till Tiberias vid Gennesaretsjön.

Sjön påminner väldigt mycket om Vättern med Jönköpings omgivningar. Men framför allt känner man här i Galiléen, att detta var Jesu landskap. Här växte han upp och utförde han hela den behagliga delen av sin verksamhet, här fann han alla sina lärjungar och höll han sina viktigaste predikningar, detta är Jesu hemland framför alla andras, och i hela Gamla Testamentet (eller som rabbi Yohanan hellre kallar det, "det Hebreiska Testamentet" i motsats till "det Grekiska Testamentet", då ju detta senare testamentet skrivits på enbart grekiska medan den judiska kanon var på enbart hebreiska, - Dantes "Gudomliga Komedi" kallar rabbi Yohanan för "det Katolska Testamentet",) förekommer knappast Galiléen i den hebreiska geografien, och sjön Gennesaret är knappast ett ställe som någon profet besöker. ("Kan väl något gott komma från Galiléen?") Det är Jesus och ingen annan som gör sjön och landskapet odödligt litterärt och historiskt genom sina förehavanden där.

Tiberias är en underbar liten idyll vid sjöns kust, ungefär som Malcesine eller någon annan pittoresk småstad vid någon av de italienska sjöarna. Man kan gå där omkring längs strandpromenaden i det oändliga utan att tröttna på idyllen, atmosfären, stämningarna och den oändligt pittoreska sjön med dess ständigt växlande väder och nycker. Det var också här som den hebreiska kulturen levde vidare trots allt efter de romerska utplåningskrigen i provinsen Palestina framför allt genom rabbi Jochanan Ben Sackais initiativ, den gamle lärde, som lät sig smugglas ut ur det belägrade Jerusalem i en likkista och fick kejsar Titus att gå med på att låta den judiska lärdomen överleva. Annars hade vi knappast haft Bibeln idag.

På hemfärden direkt till Natanya passerades berget Tabor. Det är ungefär så långt som det "Hebreiska Testamentet" kommer åt nordost, då Saul och Jonatan stupade strax söder om det mycket framträdande berget. Tabor och Karmel, där Elias hade sin berömda offerritsduell med Baals profeter, (det gällde att få eld på det egna altarets offer. Baals profeter fick ingen eld fastän de skriade och bölade och höll i gång och till och med blödde ner sig; men Elias hällde en massa vätska på sitt altare, så att offret blev genomdränkt och vätskan rann i en vallgrav runt altaret, och då fick han fyr på alltsammans genast. Kan det ha varit någon sorts tändvätska? Sedan kom regnet och dränkte hela landet, men Baals profeter blev alla dödade såsom komplett misslyckade sådana,) utgör ungefär de nordligaste utposterna för den gammalbibliska verksamheten. Däremot är Jerusalem med omgivningarna helt och hållet konung Davids och domarnas och profeternas land. Egentligen hade Jesus kanske ingenting där att göra, och han hade säkert sluppit hela sitt lidande om han stannat kvar i Galiléen hos sin moder. Men då hade det aldrig blivit något Grekiskt Testamente, någon kyrka, någon kristendom eller ens någon historia värd att berättas och minnas. Endast Jerusalem gör Israel universellt.

I morgon far jag tillbaka dit i ett fåfängt försök att få allt det gjort som jag hittills där har gått miste om, och framför allt för att säga adjö till rabbi Yohanan, som väntar mig.

(forts. i nästa nummer.)

Liten kommentar till en läsares kommentar

En läsare har anmärkt på att Fritänkaren är för bra för att kunna klara sig och existera, då folk inte läser sådana tidskrifter mera och då Fritänkaren således utgör ett exempel på "pärlor för svin". Vi vet inte riktigt hur vi ska svara men låter tills vidare Fritänkaren klara sig så länge det går. Det har faktiskt gått bättre hittills i år än förra året, varför tydligen åtminstone några av Fritänkarens "pärlor" tycks ha hittat hem och klarat sig.

Inter Rail '94

Under de senaste två åren har möjligheterna att resa billigt i Europa avsevärt försämrats. 27 mars 1993 var den sista dagen då det ännu var möjligt för äldre att med Inter Rail resa i Italien, Frankrike, Belgien, Schweiz, Spanien, Portugal och Marocko, om de hade köpt biljetten tre månader tidigare. Ungefär samtidigt återinfördes visumtvång i Bulgarien, och så småningom stängdes även Serbien helt för alla Inter Rail-resenärer. Samtidigt höjdes priserna.

Vad skulle nu allt detta tjäna till? Vad hade järnvägarna i Europa att tjäna på att det blev ännu färre resenärer?

Enda sättet för en Inter Rail-resenär över 26 år att nu resa ner till Grekland och Konstantinopel är att ta omvägen genom Rumänien och Bukarest med en extra kostnad för transitvisum på 500 kronor eller en extra sjättedel av hela biljetten. Naturligtvis är det få som väljer att göra detta, i synnerhet sedan tågöverfall och kupéplundringar genom nedsövning av passagerarna med gas blivit allt vanligare på sträckan Berlin-Bukarest och öster därom.

Ur en synpunkt kan man förstå de latinska medelhavsländernas avoga inställning till Inter Rail-passagerare. Alla vill resa till dessa länder, och under högsäsong blir tågen fullproppade, särskilt i Italien. Ur den synpunkten är det

faktiskt logiskt att höja Inter Rail-priserna och utgallra resenärer över 26 år under högsäsong.

Men nu finns det även lågsäsonger. Vore det inte logiskt och försvarligt att tillåta äldre Inter Rail-resenärer i de latinska medelhavsländerna under lågsäsongen september-april?

Vilken järnväg har något att vinna på att det blir färre passagerare i tågen, och vilken järnväg skulle det inte gagna att det blev fler under lågsäsong? Inte kan väl någon vinna på att de stannar hemma, har tråkigt och snålar?

Film

Det har varit glest på filmfronten den sista tiden. Fyra utsökta gamla filmer har visats på televisionen, och det är allt. Innan Harrison Ford gjorde sig bemärkt som Indiana Jones spelade han bland annat mot Christopher Plummer i "*Hanover Street*", en utsökt väl nyanserad kärlekshistoria i England under andra världskriget, där damens äkta man (Plummer) och älskare (Ford) genom en slump hamnade tillsammans i ett pinsamt spionuppdrag i Frankrike varvid Plummer nästan gick åt men fick behålla hustrun - Harrison Ford kammade där hjältemodigt noll.

Den gamla klassikern "Den gode, den onde och den fule" visade sig än en gång vara den mest slitstarka av alla spaghettiwesterns med Clintan, Lee van Cleef och Eli Wallach i en praktfullt skjutglad skurktriangel. Sergio Leone hade en förmåga att fånga in en primitiv, dammig och dekadent westernatmosfär med små medel med unika stämningsbilder som resultat som inte ens John Ford lyckades prestera.

Ännu mera smutsigt primitiv var Stanley Kramers skildring av laglösa oljeborrare i "*Oklahoma Crude*" som i Kramers vanliga sardoniska stil kammade hem noll efter att ha gjort bort sig totalt i en elak satir över hela den amerikanska dollarmentaliteten. George C. Scott tog hem priset i form av Faye Dunaway medan John Mills fick sätta livet till för en olja som inte fanns.

Mera autentisk och intressant var Carol Reeds drama "Nyckeln" om bogserbåtskaptener som under andra världskriget hade till uppgift att sticka ut i kriget för att bogsera in torpederade eller bombade handelskepp medan de löpte gatlopp mellan ubåtarna. En av dessa kaptener hade "ärvt" en lägenhet av en kollega jämte hans tjej (Sofia Loren). Den som ärvde denna lägenhet och denna tjej måste alltid skaffa en reservnyckel åt någon annan kollega i fall att han själv en dag inte kom tillbaka, vilket normalt var fallet. Skildringen var episk och mänskligt gripande med Carol Reeds typiska sinne för thrillerstämmningar, spänning och tragik. Den dubbla dramatiken i sängkammaren och på havsslagfältet med laddad psykologi var väl balanserad och kontrollerad.

Från Cannes-festivalen rapporteras det att Kieslowski inte fick ett enda pris fastän varenda kritiker krävt att han skulle få alla pris. Första priset gavs i stället åt en vanlig amerikansk våldspornografi, vars regissör förkunnar att han "älskar våld", varpå hela Frankrike visslade och skrek i protest, men vad hjälpte det? Juryns ordförande var ju Clintan.

Nya indiska turer, del 8

Under dessa sista hektiska resdagar på mellan två till tre tusen kilometer i skakande primitiva sjöångståg från Calcutta till Goa träffade man på ett myller av karaktärer. I den allmänna sovsalen på Bangalores station löpte konversationen och diskussionerna stafett, då man knappt förlorat en intressant samtalspartner ur sikte

förrän det genast dök upp en ny. Alla dessa intressanta människor var dock så många, och jag var så trött, så det var omöjligt att dokumentera alla samtalen. Till de tre intressantaste hörde dock en gammal affärsman i Bangalore, som redan vistats tio dygn i sovsalen under samtal med alla tänkbara olika resenärer, och som enbart hade gott att säga om engelsmännen och deras roll i Indiens historia. Han menade definitivt att splittringen i Indien, Pakistan, Burma, Ceylon och Bangla Desh enbart var hinduernas och framför allt de indiska muslimernas eget fel och inte alls ett resultat av brittisk "söndra-och-härska-"politik. Han menade att Indien fortfarande var beroende av kontakten med den anglo-saxiska stabiliteten och högre utvecklade logiken för sin existens.

En annan var en kristen socialarbetare som bedrev ett väldigt projekt med att försöka samla Indiens tiggerbarn i rätt fålla så att de skulle få utbildning och skolas till konstruktivt arbete. Bara i Bangalore, som ingalunda är en av Indiens största städer men däremot en av de rikaste, finns det cirka 50,000 tiggerbarn utan hem eller föräldrar eller någon som tar hand om dem. De måste klara sig själva eller låta sig uppslukas av någon maffia. Han lovade skicka mig en rapport över sin verksamhet, och jag hoppas att han gör det.

Den tredje var en sjöman i Goa som sett hela världen och kände alla länder. Inget land var emellertid bättre än Indien. I Skandinavien och USA var livet omänskligt dyrt, där kunde ju ingen vanlig mänska leva, medan det värsta av alla länder menade han att var Cuba. Där fanns varken mat eller pengar. Där fanns bara Fidel Castro som en gammal bromskloss på hela nationen. Jag gav honom naturligtvis rätt i att denne gamle urmodige herr Castro borde pensioneras på ett effektivt sätt.

Förvånansvärt många indier var initierade i EG-frågan och intervjuade mig ivrigt om allt vad jag visste om de senaste skeendena. Alla var de överens om att EG behövdes som motvikt mot det alltför mäktiga och farligt dominanta Amerika. Endast en indier träffade jag som var helt okritisk mot Amerika, och det var en mycket gammal man. Alla andra uttryckte tvivel och farhågor beträffande den amerikanska dubbelmoralen, brottsligheten, (Miami är ett mycket osäkrare ställe än Calcutta,) och den brutala skjutjärnspolitiken, (principen att skjuta först och undersöka saken sedan, vilket bl.a. ledde till forceringen av Hiroshima- och Nagasakibomberna). I Indien känns Amerika som en oberäknelig muskelknutte som har mera kraft än förstånd och vars krafter är så betydande att de inte alltid är hälsosamma för omvärlden. Alla dessa indier som ifrågasatte Amerikas mogenhet som ensam världsledare var mycket intresserade av Simla-konferensen och dess rön.

Som sagt var återvändande aptiten i Goa och jag blev normal igen. Jag återfann mitt ställe från förra året, där jag åtnjöt en sådan minnesvärd avskedsbankett då, och jag firade nu dubbelt. Så gott hade jag inte ätit sedan på Khalsa i Calcutta. Den bengaliska maten skämmer bort en direkt, efter Calcutta hade jag levt i ett vacuum av försmäktande saknad, men i Goa var krisen överstånden. Festmiddagen i Khalsa hade kostat åtta kronor. I Goa kostade den bara sex. I Sverige hade liknande middagar ute kostat 200-250 kronor minst.

Liksom förra året satsade jag min sista indiska vila på ett reträttrum för mig själv på järnvägsstationen. Det kostade 60 rupier (15 kronor) och inkluderade säng, lakan, kudde med dynvar, garderob, två fåtöljer, boudoir, skrivbord, badrum med dusch och vattenklosett utom lavoar och fläktar i taket. Det var bättre än något av resans tre hotellrum och nästan hälften så billigt som det billigaste av dem.

Trots förekommande budgetsabotörer även detta år samt andra större utgifter som bussresor och uppköp så höll budgeten, som var på 200 rupier (50 kronor) om dagen. Jag behövde inte växla mer än en enda gång, och sammanlagt konsumerades endast 3800 rupier (950 kronor) på tre veckor. I Sverige lever jag på 70 kronor om dagen som jämförelse. (Det indiska tågkortet och löpande räkningar i Sverige är ej

medtagna i dessa kalkyler utan endast dagliga kontanta betalningar.) Och så frågar mig alla avundsjuka svenskar: "Hur kan du väl ha råd att resa utomlands?"

Det återstår att summera resan. Varje resa har sin kris, och alla ens erfarenheter är aldrig tillräckliga inför ödets ständigt nya överraskningar. De första två veckorna klarade sig hälsan förvånansvärt väl, och inte förrän efter alla resans viktigaste programpunkter uppstod de första magbesvären. Dock väntade man sig inte att bli förkyld i Indien. Den nattliga dragiga trånga bussresan från Simla till Delhi gav fröet till en förkylning, som dock inte bröt ut på allvar förrän i Assam efter en lång svettig dags promenader omkring i hela staden och misstaget att därefter ta en kall dusch. Det var oundvikligt, ty det fanns inget varmvatten. Dagen därpå kulminerade förkylningen när jag helt tappade rösten. Därefter kom överansträngningen i Calcutta - tolv timmars vandringar i en tolvmiljonstad utan syre - med åtföljande kvaddad matsmältningsapparat.

Egendomligast var dock missödet att i Sikkim råka ut för det faktum att ens indiska visum inte existerade. Detta hade kunnat resultera i helt beskuren rörelsefrihet och till och med utvisning omedelbart, men det var illa nog att därmed Sikkim och Nepal förblev stängda för mig. Det var på ett liknande sätt som Johannes karriär som framgångsrik dokumentförfalskare började. Någonstans i någon muslimsk sovjet-republik råkade han ut för att någon myndighet slarvat med hans dokument. Han fick helt enkelt retuschera arbetet för att kunna fortsätta, och så var han inne på den linjen och är väl idag en expert.

Om Kim, den andra huvudpersonen bland mina vänner i Indien, borde jag även berätta något. Han hör till en gammal rik buddhistisk jordägarfamilj i Bihar, och han har fått den bästa tänkbara utbildning delvis i Europa, i Oxford, Heidelberg och Lund. Han talar alltså svenska men med en viss skånsk brytning, vilket man inte väntar sig av en *bihari*. Det händer ibland att han återkommer till Europa, hans intressen är enbart internationella, och han har kontakter överallt. Hans riktiga namn är inte Kim, som bara är ett gammalt smeknamn från barndomen, men han är mycket mån om att inte figurera offentligt med sitt familjenamn. Det kan ha att göra med hans familjs sedan sju-åtta århundraden känsliga ställning i Bihar efter buddhismens tillbakagång.

Ett av resans sällsammaste ögonblick var dock mitt återseende med Sri Ram i Darjeeling. Ingenting hade kunnat glädja honom mer än att jag bara dök upp och hälsade på honom direkt i hans tarvliga hydda med jordgolvet i ett rum utan kök med härd på golvet och hela rummet fyllt av bara böcker och en säng för honom och hans lilla hustru. Det var ett mycket kärt återseende som jag aldrig hade velat missa för allt gott i Indien.

Resans vackraste upplevelse var dock Bodhgaya. Ingenstans i Indien har jag någonsin blivit så väl emottagen som där, och likväl var jag en fullständig främling. Den översvallande välvilja och godhet som jag mötte där kan bara förklaras på ett sätt: på något sätt måste de ha känt på sig att jag inte var främmande för buddhismen. Till och med mannen i entrén som tog avgifter för varje kamera av varje turist vägrade ta emot någonting av mig, fastän jag ville betala helt frivilligt. Och av min ögonblickligen gode vän *Shahabuddin* fick jag till och med pengar till skänks för både rickshawskjuts och entréavgift, som om han såg det som en skändlighet att jag skulle behöva betala själv.

Den stora lyckträffen var dock Calcutta, att råka ut för att bli inbjuden till ett hem bara några hundra meter från Sealdahstationen, och att denna familj var samma familj som Ramakrishnas - man ramlade rakt in i hjärtat av Indiens finaste kultur, - vars hem är Calcutta.

Summeringen fortsättes i nästa nummer.

John Bede's "Gotisk historia" utgår i detta nummer på grund av nya problem med översättningen.

Ny svensk poesi från Finland

Ulf Söderhielm i Pernå, Östra Nyland, Finland, (ungefär svenskhetens yttersta utpost i öster,) har kommit ut med en ny diktsamling, sin fjärde. I ett trettiotal dikter blandar han på sedvanligt vis pastoral idyll med samhällskritiska sardonismer, humoristisk rabulism med ironiska cynismer, lyriskt ordkonstnärskap med whisky och svordomar, ljuvliga stämningar med social indignation, en starkt kryddad tillställning där knappast någon krydda saknas, utom möjligen rim och meter. Emellertid är Ulf Söderhielm trots sitt lärjungeskap till Gunnar Björling inte någon renodlad modernist utan snarare en poetisk realist. Varje ord rymmer och bidrar till klara bilder, varje tanke är kristallklar, sammanhang saknas aldrig, och meningarna är till och med förståeliga trots brist på kommatering. Man får en bisarr bild av vår nutida värld sedd genom en konstnärs färgstarka temperament med idyllen som försonande faktor. Två exempel (som kontrasterar mot varandra) :

Vem fan läser dikter
när allt finns på film
eller hörs i musik
gripande spännande saftigt
Denna spretiga trycksvärta
dessa sprattlande ord
så hjälplösa
skrivna av introverta stackare
Vem är intresserad av
deras neurotiska dravel
underfundiga till förvirrade
associationer
skizoida drömlika
piruetteringar?
Men vart försvann skönheten harmonin
oskulden och enkelheten
musiken sångbarheten
den poetiska emotionen?

Musiken som diarré
ur bilradion
yrande smutsvatten
Längs stränderna
avbördade sina
stela dävvita plastbåtar
blottas alla
felplacerade öde fritidshus
i avlövad slyskog
Flottiga ligger vägar åkrar
kall-unkna grunda sjöar
under ständigt sura regn
hukar landsbygden

se våldförda skogsmarken
kem-pinade åkrarna
I sina ekonomibaracker
står förnedrade djur
som resten av året
och bara producerar
Nu flåsar just julen i gång
i alla stympade
förseglade landskap
Nu spyr jag

Vi ser här en oändlig leda vid den industrialiserade vardagen som den ter sig även ute i naturen (med plastbåtar och felplicerade öde fritidshus) samtidigt som det under den blaserade bitterheten av alla våldtagna illusioner ändå finns en längtan kvar efter skönhet och harmoni, oskuld och enkelhet, som trots all romantik som världen och livet berövats på ändå lever kvar åtminstone i minnet: allt gott är inte glömt eller levande begravet.

Poeten hör till samma vittra klan som historikern Alma Söderhjelm, göteborgaren Henning Söderhjelm, den nyligen bortgångne Martin Söderhjelm i Helsingborg och natradioprataren och -spelaren Tomas Söderhjelm från Kalmar.

Några författare om Kina

Han Suyin är sedan länge en dominerande kinesisk författare på det engelska språket. Hon är född 1919 och heter egentligen Elizabeth Comber, hon är alltså anglo-kines, och hennes styrka är just den raffinerade blandningen av kinesisk mentalitet med västerländsk utbildning och rationalism. I en lång serie romaner skildrar hon gärna just kulturkollisioner, som i "Bergen äro unga" (om Nepal), "De fyra ansiktena" (om Kambodja), "Förtrollerskan" (om Thailand) och andra. Emellertid har hon aldrig lyckats överträffa sig själv i sin mest berömda roman, den halvt självbiografiska "Skimrande dagar" ("*Love Is a Many-Splendoured Thing*") om en kinesiskas stora kärleksaffär med en engelsman i Hongkong, som sedan försvinner i Koreakriget, en underbart vackert skriven roman och överväldigande i sin gripande inlevelse. Allt är här ännu äkta hos henne. Sedan fastnar hon tyvärr för tendensen att ta parti för den röda revolutionen i Kina och diktatorn Mao Zedong. Alla hennes böcker som saknar denna tendens är läsvärda, medan man just därför har svårt för att förlåta hennes politiska ställningstagande för en diktatur.

Hur mycket mera gripande och levande är då i jämförelse med madame Suyins pro-kommunistiska romaner den lilla enkla dokumentära romanen "Den lilla kvinnan" om en engelsk amatörmissionärskas enastående arbete och heroism under kriget för att rädda hundratals barn över bergen undan japanerna. Författaren Alan Burgess var en journalist vid BBC som råkade få nys om denna lilla kvinna, varpå han passade på att intervjua henne och dokumentera hennes historia. Den kommer att förbli lika klassisk som Han Suyins "*A Many-Splendoured Thing*" och liksom den (filmatiserad med Jennifer Jones) även dramatiserad på film med självaste Ingrid Bergman (en betydligt mer manhaftig kvinna än bokens och verklighetens) i färg och cinemascope ("*Värdshuset Sjätte Lyckan*").

Vi ska framledes fortsätta bekanta oss med författare och böcker om Kina. En av de främsta kännarna av denna värld var Edgar Snow, som även fick ett utomordentligt politiskt inflytande i processen med att bryta Kinas isolering.

Men samtidigt får man aldrig glömma Kinas baksida, förtrycket av Tibet och Sinkiang. Nyligen avslöjades koncentrationsläger i Sinkiang med omkring tio

miljoner interner. Hur ynkelig och föraktlig ter sig inte hela den kinesiska femtedelen av världen inför några torterade tibetanska lamors stilla vädjande till vanligt mänskligt förnuft hos kinesiskommunistiska ideologer med ansvar för nationers kulturlikvidering och folk-utrotning, där allt förnuft begravts och försvunnit under vanvettig ideologisk hjärntvätt.

Detta problem, som är alla ideologiers gemensamma nämnare, kommer även framöver att diskuteras med doktor Sandy. Vi talar inte om var han befinner sig, men det lär snart bli en ny reseskildring från ett land som åtminstone vår tidskrift inte har besökt tidigare.

En hälsning från Indien

"Tyvärr måste jag se det som min plikt att avråda dig från att komma till Tibet i september. Anledningarna är många men enbart förnuftiga, att räkna upp dem alla vore ett alltför digert företag, men jag vill koncentrera mig på några.

1. Du känner mig. Vi är från samma land, och jag är inte väl sedd i Tibet just nu. Kineserna har inte satt något pris på mitt huvud, men de vet mera om mig än vad de borde veta. Jag kan inte resa till Tibet själv för närvarande.

2. Vi planerar en konferens i Katmandu. Just nu kan mer göras för Tibet utifrån än inifrån Tibet. Du anar inte vilka långtgående följder vår Lhasakonferens redan har haft. Jag vill inte gå så långt som till att påstå att en kombinerad konspiration mellan Tibet, Sinkiang, Mongoliet och Indien mot Kina är ett faktum, men det är ett faktum att centralmakten i Kina håller på att förlora sitt ansikte, och det är ett av våra mål. Upproret i Sinkiang i september i fjol slogs brutalt ner, ingen vet med hur många döda, men därmed tändes ett outsläckligt uppror i framför allt uigurerernas mentalitet. Tyvärr har dock vår vän doktor Sun från Kanton arresterats, och därmed har vi förlorat en av våra viktigaste stöttepelare för vår verksamhet i Kina. Nya håller på att organiseras.

Dessa är de två viktigaste anledningarna. Kom till Katmandu i stället. Det är ännu inte bestämt när konferensen blir, men det blir säkert inom ett år.

Om du väljer att ändå göra din resa till Tibet i september är nackdelarna som följer:

1. Du kan bli föremål för undersökning av de kinesiska myndigheterna. De skulle välkomna dig in i landet bara för att få lägga beslag på dig. Detta kunde äventyra både din resegrupps och din Skolförenings säkerhet.

2. Har du råd med en sådan ekonomisk påfrestning efter förra årets ekonomiska turbulenser?

Kim ber hälsa. Han är uppe hos mig nu. Här är som mest idealiskt just nu, och nu är rätta tiden att längta hit och avundas oss som är här.

Med allt gott från världens vackraste nejder,

Johannes."

(Brevet är avsänt från Mussoorie i maj. Johannes varningar kommer att beaktas och övervägas om än vi tror att de är något överdrivna.)